1988 ий
21
АВГУСТ
№ 74 (458)
Акше 5 ыр.

8-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетар-шамыч, ушнызa!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

Пропагандист-шамычым подбиратлымашым шуйыман огыл

Политический учебым эртарымаште пропагандист ю тӱҥ верым налын шога. Политзанятийын качествыже утларакшым пропагандист деч зависитла. Санденак ВЛКСМ Маробкомын шукерте огыл эртыше пленумжо ВЛКСМ райком секретарь ден политучебо отдел вуйлатыше - шамыч пропагандистым подбиратлымашке да нуным утвердитлымашке пеш серьезно ончышаш улыт, манын ончыктен.

Раш каласыме. Жапым шуйыде илышыш пурташ велэ пижман ыле. Но ятыр райком - шамычын Обком пленумын решенийжым илышыш пуртышаш верч пеш эркын кучедалмышт дене тиде важный паша алят шуялтеш.

ВЛКСМ Звенига райкомты мартен пашам йылт начарынак ыштен манаш ок лий. Молодежь коклаште политико - воспитательный пашам виянгдыме дене Звениговский комсомольский организаций ятыр кушкын. Сандене тений район мучко чылаже 180 политшкол лийшаш. Ты мартен чыла школ-шамычым пропагандист дене комплектоватлыман ыле. Тиде таче кечылан шукталтын огыл. 180 школ гыч 102 школлашке гына пропагандист - шамычым подбиратлен шуктымо. Нунын кокла гыч квалификационный комиссий гоч 44 пропагандистым велэ эргыме.

Шернур райкомолат пропагандист-шамычым подбиратлымашым шуя. 75 пропагандист гыч 48 пропагандист гына квалификационный комиссийым эртен. Ятыр пропагандист-шамыч огыт сите. ВЛКСМ райком секретарь Петров йолташ пропагандист-шамычым под биратлымашым школлашке туныктышо-шамыч толмешке отложитлаш решитлен.

Южо ВЛКСМ райкомшамыч пропагандист-шамычым подбиратлымашке ӱмбач ончат. Звенига райкомолын политучебо отдел вуйлатышыже Архипов йолташат тиде шотышкак пура. Комсомолыш шукерте огыл пурышо-шамычлан ме пропагандист-шамычым шуко муына, манын Архипов йолташ ойла. Тиде шонымаш пайдам кондышашлык огыл. Самырык комсомолец-шамычлан „айда йӧрэ" ен-шамычым огыл, а эн сай ен-шамычым ойраш кӱлеш. Пропагандистым подбиратлымашке Оршанке, Ронго, Торъял райком-шамычат ӱмбач ончымыштым пытарен огытыл.

Квалификационный комиссий-шамыч кажне пропагандистым пеш сайын ончышаш улыт. Теве Морко райком пеленсе квалификационный комиссий сайын тергымыж дене ятыр пропагандист-шамычым йӧрдымылан шотлен. Комиссийын пытартыш заседанийыштыжат 4 пропагандистым йӧрдымылан шотлымо.

ВЛКСМ Обком пленумын решенийже конкретный пашам требуытла. Пропагандист-шамычым подбиратлымаште шӱдырнымашым райком-шамыч кызытак пытараш обязан улыт. Кажне райкомын таче-эрла ыштышаш пашаже: чыла политшколым сай пропагандистшамыч дене комплектоватлаш да пропагандист - шамычым кажне кечын вуйлатен шогаш.

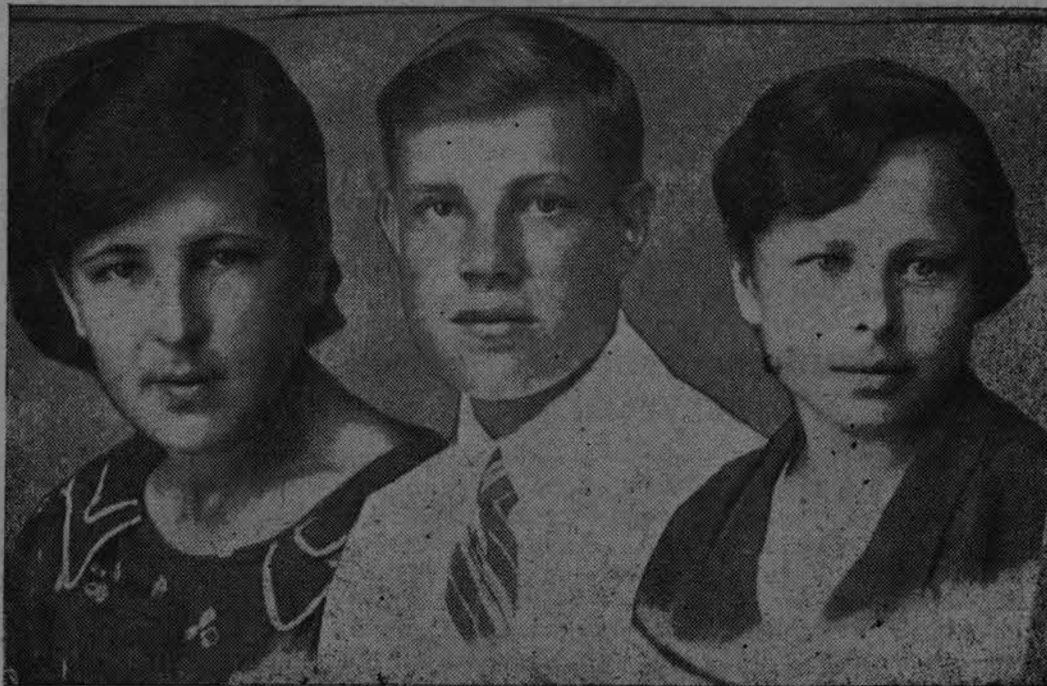
ГЕРМАНИЙЫШТЕ ВОЕННЫЙ МАНЕВР

15 августышто германский армийын маневрже тӱҥалын. Тушто регулярный частьла гыч 750 тӱжем салтак да 750 тӱжем резервист-шамыч участвоватлат. Маневр кок тылзе, 15 август гыч 15 октябрь мартен лиеш. Тиде маневр утларакшым Чехословакий ден Франций границе воктенысе районлаште эрта.

Тиде обычный маневр огыл. Маневр жапыште пӱтынь Германийым сар тӱҥалме положенийыш савырен шындыме. Ожнысо офицер-шамычым 65 ияш мартен мобилизатлаш распоражениййым пумо, 65 ияш деч изи ийготан пӧръен-шамычым границе вес велке огыт колто, пашазе, служышо ӱдрамаш-шамычлан, домашный работницашамычлан да моло ӱдрамаш-шамычланат местный „бюро трудаш" мияш предложитлыме.

Шуко пашазе ден служышо-шамычым военный укреплений строительствышке—окопым кӱнчымаш пашаш да мойын колтылмо. Берлин гычын тыгай пашаш чылаже 250 тӱжем пашазым колтымо.

29 ОКТЯБРЫШТЕ—ЛЕНИНСКО-СТАЛИНСКИЙ КОМСОМОЛЫН ЮБИЛЕЙЖЕ

Марбумкомбинатысе кыдалаш школым производство гыч кӱрылтде отличне тунемын лекше-шамыч. Шола гыч пурлашке: Широкова А., Шишкин И., Кузнецова А.

Тунемын лектыныт

Марбумкомбинатыште комсомолец ден несоюзный молодежь-шамычлан производство гыч кӱрылтде тунемаш кыдалаш школым организоватлыме. Школышто ятыр молодежь кумыл нӧлтын тунемеш.

Тений тиде школым 10 ен пытарен. Нунын кокла гыч комсомолка - шамыч Кузнецова А., Ширкова А. да Шишкин И. йолташмыт отличне тунемын лектыныт. Тиде комсомолын юбилейжылан шерге пӧлӧк.

Школ директор—

Петриков.

Примерым ончыктат

„Тӱҥалтыш" колхозышто (Ронго район) комсомолецшамыч уборко пашам виян ыштат. Теве Рябинин Ваня, Тайков Семон, молат кылта пидедымаште паша нормым 180—200 процентлан темат. Шке почешышт моло несоюзный молодежымат стахановский метод дене пашам ышташ шупшын шогат.

Комсомолец-шамыч каныш жапым культурно организоватлат. Колхозникшамычлан газетым, журналым йӱкын лудыт. Мемнан ден да вес элласте лийын шогышо событий нерген умылтарат.

Колхозышто эреак пырдыж газетым луктын шогат. Пырдыж газетым колхозник-шамыч йӧратен лудыт.

Загайнов Вачий.

ЮБИЛЕЙ ВАШЕШ

Шукерте огыл „Турун" колхозысо (Йошкар - Ола район) первичный комсомольский организацийын тӱшка погынымашыже лие. Погынымаште осоавиахим первичный организацийын вуйлатышыже комсомолец Калинин йолташ юбилей мартен осоавиахим членыш 25 еҥым пурташ мутым пуэн. Моло комсомолец-шамычат юбилей лӱмеш обязательствым налыныт.

В. М. Власов.

Социалистический соревнований ойла: пашам икте начар ышта, весе сайын, кумышо сайынрак ышта, — сайын ыштыше-шамычым поктен шу да общий под'емым добитле.
СТАЛИН.

ВЛКСМ ОБКОМ УТВЕРДИТЛЕН

ГЕРАСИМОВА Фекла Никифоровна—ВЛКСМ Сотнур райком выдвигатлен. Сотнур МТС-ын трактористкаже, пашам ӱдрамаш тракторный бригадыште ышта. Герасимова йолташ „ХТЗ" трактор дене ик сменыште 4,5 га олмеш 7 гам куралеш.

ДУНАЕВ Николай Алексеевич—ВЛКСМ Йошкар-Ола райком выдвигатлен. Марийский АССР Верховный Совет депутат, выдержанный, дисциплинированный комсомолец. Тудым 1937 ийыште „Йошкар Пиштер" колхоз председательлан шогалтыме. Тиде колхозым калык тушман кашак шалатымашке шуктеныт ыле. Дунаев йолташ тиде колхозым организационно шотышто пеҥгыдемден. Колхозышто пашам сайын, моштен ыштымыжлан кызыт Дунаев Н. А. йолташым Медведевский МТС директорлан (Йошкар-Ола район) выдвигатлыме.

Первой созыв СССР Верховный Советын кокымшо Сессийже

Союз Советын 1938 ий 16 августысо заседанийже

16 августышто, 11 шагат кечывалым, СССР Верховный Советын Заседаний залыштыже, Кремльыште, Союз Советын кудымшо заседанийже лийын.

Союз Совет председательын заместительже депутат **Т. Д. Лысенко** председательствоватла.

Ончычшаш паша радамыште—„СССР, союзный ден автономный республик-шамычын судоустройствышт нерген Положений" проект нерген доклад почеш прений.

Прениыште депутат-шамыч **О. Ф. Леонова** (Свердловский округ, Москва ола) **А. Я. Вышинский** (Вольский округ, Саратовский область), **А. Худайбергенов** (Ташаузский округ, Туркменский ССР), **Е. В. Катаева** (Мелекесский округ, Куйбышевский область) да **А. П. Леденцов** (Молотовский округ, Свердловский область) выступатленыт.

Прений пытымек Союз Совет докладчик — СССР Юстиций Калык Комиссар **Н. М. Рычков** йолташын да содокладчик—Союз Совет Законодательный Предположений Комиссий член депутат **Ф. В. Шагимардановын** кошартыш мутыштым колыштеш.

Союз Совет „СССР, союзный ден автономный республик-шамычын судоустройствышт нерген Законым"—раздел-шамыч дене, а варажым пӱтынекат—единогласно пенгыдемда.

Депутат **В. Д. Богдановын** предложенийже почеш Союз Совет пунчалым луктеш—СССР Верховный Суд сайлымашым, тугак „СССР гражданстве нерген" Закон проект нерген доклад колыштмашым Союз Совет ден Национальность Советын пырля заседаниешышт эртараш.

Национальность Советын 1938 ий 16 августысо заседанийже

16 августышто, 6 шагат кастене, СССР Верховный Советын заседаний залыштыже, Кремльыште, Национальность Советын кудымшо заседанийже лийын.

Национальность Совет председатель депутат **Н. М. Шверник** председательствоватла.

Ончычшаш паша радамыште—„СССР, союзный ден автономный республикшамычын судоустройствышт нерген Положений" проект нерген доклад почеш прений.

Прениыште депутат-шамыч **Ф. Ф. Бакалдин** (Стерлитамакский округ, Башкирский АССР), **К. Д. Кулов** (Алагиро-Ардонский округ, Северо-Осетинский АССР), **В. С. Мусинский** (Северный округ, РСФСР), **А. А. Хачикян - Алекян** (Ереванский пригородный округ, Армянский ССР). **Т. М. Биркадзе** (Капандибский округ, Аджарский АССР) да Московский областной суд председатель **В. В. Бушанов** йолташ выступатленыт.

Прений пытымек Национальность Совет докладчик—СССР Юстиций Калык Комиссар **Н. М. Рычков** йолташын да содокладчик Национальность Совет Законодательный Предположений Комиссий председатель депутат **П. А. Тюркинын** кошартыш мутыштым колыштын.

Национальность Совет „СССР, союзный дне автономный республик-шамычын судоустройствышт нерген Законым"—раздел-шамыч дене, а варажым пӱтынекат — единогласно пенгыдемда.

Депутат **В. Я. Емцовын** предложенийже почеш Национальность Совет пунчалым луктеш—СССР Верховный Суд сайлымашым, тугак „СССР гражданство нерген" Закон проект нерген доклад колыштмашым Союз Совет ден Национальность Советын пырля заседаниешышт эртараш.

Союз Совет ден Национальность Советын 1938 ий 17 августысо пырля заседанийышт

17 августышто, 1 шагат кечывалым, СССР Верховный Советын заседаний залешыже, Кремльыште, Союз Совет ден Национальность Советын кумышо пырля заседанийышт лийын.

Национальность Совет председатель депутат **Н. М. Шверник** председательствоватла.

СССР Верховный Совет Сессийын ончычшаш паша радамжын кумышо пунктшым канашымашке—СССР Верховный Судым сайлымашке кусна.

СССР Верховный Совет СССР Верховный Судым 45 енг дене сайлаш пунчалым приниматла. Персональне голосоватлыме дене Верховный Совет СССР Верховный Судын председательжылан **Голяков** Иван Терентьевич йолташым да СССР Верховный Суд членлан тыгай йолташ-шамычым сайла: **Алексеев** Георгий Алексеевич, **Абдурахманов** Усман, **Алексанян** Алексан Агабекович, **Бояркин** Михаил Алексеевич, **Буленков** Алексей Алексеевич, **Буханов** Василий Васильевич, **Волк** Екатерина Архиповна, **Гусьев** Андрей Григорьевич, **Детистов** Иван Васильевич, **Дмитриев** Леонид Дмитриевич, **Жуков** Дмитрий Яковлевич, **Зарянов** Иван Михеевич, **Иевлев** Борис Иванович, **Камерон** Петр Алексеевич, **Караджаева** Нура, **Климин** Федор Арсеневич, **Корнев** Иван Владимирович, **Коробко** Раиса Яковлевна, **Кандыбин** Дмитрий Яковлевич, **Лодысев** Сергей Терентьевич, **Малинина** Мария Николаевна, **Матулевич** Иван Осипович, **Наумов** Николай Александрович, **Никитченко** Ион Тимофеевич, **Назарова** Анна Назаровна, **Орловский** Павел Ефимович, **Огурцов** Иван Константинович, **Орлов** Александр Моисеевич, **Понкратов** Константин Александрович, **Рахимов** Гаджи Мамедович, **Романова** Анна Александровна, **Романычев** Михаил Григорьевич, **Сакиев** Тюгульбай, **Солодилов** Андрей Петрович, **Сауленко** Любовь Корнеевна, **Смирнова** Евдокия Васильевна, **Суслин** Андрей Григорьевич, **Солоницин** Николай Алексеевич, **Ульрих** Василий Васильевич, **Успенский** Владимир Алексеевич, **Чагиров** Баймухамед, **Чепцов** Александр Александрович, **Чхетиани** Афанасий Леванович, **Шарипов** Зарифа.

Союз Советын Старейшин Советше деч да Национальность Советын Старейшин Советше деч депутат **А. Е. Бадаев** СССР Верховный Судын калык заседательжылан 20 енгым сайлыме нерген предложенийым ышта. Персональне голосоватлыме дене Верховный Совет СССР Верховный Судын калык заседательжылан тыгай йолташ-шамычым сайла: **Авезова** Мастура, **Алдабергенов** Тулеу, **Барышев** Степан Никитич, **Белан** Роман Васильевич, **Дюканов** Мирон Дмитриевич, **Ильин** Григорий Маркелович, **Леонова** Ольга Федоровна, **Милюшин** Николай Тимофеевич, **Минаев** Василий Степанович, **Мирзаев** Тишабай, **Мир Касимов Мир** Асадулла Мир Алесмер оглы, **Молчков** Василий Федорович, **Огнев** Александр Степанович, **Орлов** Петр Семенович, **Сметанин** Николай Степанович, **Царатурян** Царатур Алексеевич, **Циклаури** Андрей Васильевич, **Чулетов** Мурад, **Шамсутдинов** Галим Шамсутдинович, **Якуш** Пелагей Остановна.

Варажым СССР Верховный Совет Сессийын ончычшаш паша радамжын 4-ше пунктшым — „СССР гражданстве нерген" Закон проектым ончымашке кусна.

„СССР гражданстве нерген" Закон проект нерген доклад дене депутат **Н. А. Булганин** выступатлен.

СОВЕТСКИЙ АВИАЦИЙЫН ПАЙРЕМЖЕ

18 август—Тушинский аэродромышто

Столицын чыла мучашыже гыч тӱжем дене москвич-шамыч Тушинский аэродромыш эрденак каеныт, автомобиль-шамыч пытыдымын кудалыныт. Трамвай ден пригородный поезд-шамыч Авиационный городок дек пайрем вургем чийше енг-шамычым чарныде шупшыктеныт.

Столицысе житель-шамыч да столице йырысе колхозник-шамыч элысе сокол-шамычым — сталинский питомец-шамычым, калыкын йӧратыме геройжо-шамычын мастерствоштым йӧратен ончаш погыненыт.

Центральный аэроклубын трибуныштыжо — Сталин, Молотов, Л. М. Каганович, Ворошилов, Микоян, Ежов, Жданов, Хрущев, Литвинов, Шкирятов, Маленков, Шверник, Угаров, Булганин, Косарев, Молоков, Чкалов, Горшенин да моло йолташ-шамыч улыт.

Пайремыште СССР Верховный Совет депутат-шамыч—кокымшо Сессийын участникше шамыч улыт.

Дипломатический корпус ложо тич темын.

Кум час кечывал. Сталин, Молотов, Л. М. Каганович, Ворошилов, Калинин, Андреев, Микоян, Жданов, Ежов да Хрущев йолташ-шамыч кугу портретан воздушный шар-шамыч кӱшкӧ эркын да шавне кузат.

Аэродром мотор йӱк дене шергылтеш. Мланде гыч 100 наре учебный самолет-шамыч вашке писын да четко ойырлен каят.

Нунын почеш адак 24 самолет чоҥештен кӱза: Московский аэроклубласе самырык пилот-шамыч—паша деч кӱрылтде летный пашалан тунемше пашазе ден пашазе ӱдрамаш-шамыч пеш чапле выучкым ончыктат.

Кок моторан нелҗ самолет южышто тӱрлӧ тӱсан 9 планерым буксироватла. Тиде жапыштак адак икмыняр юж поезд чоҥешта.

Каваште шыгыр лиеш. Самолетла деч мучыштышо мотордымо кугу кайык-шамыч каваште карусельла пӧртыт, петлым, спиральым ыштат.

Индивидуальный пилотаж групповой дене вашталтеш, групповой — индивидуальный дене.

Аэроклубный авиацийым вашталташ гражданский воздушный флот толеш. Тушинский аэродром ӱмбаке Совет Ушем Герой комбриг Коккинаки йолташ пилотироватлыме й о ш к а р шулдыран „Москва" самолет толмо годым, сталинский эпохысо гордый сокол-шамыч лӱмеш пеш чот сово кырымаш пасу мучко шергылтеш.

Воздушный парадын кумышо отделенийыштыже военный летчик-шамыч шкеныштын смелостьыштым, мужествыштым, мастерствоштым, тенийсе условийыште южышто кучедалме годым сложный боевой техникым кучылт моштымыштым ончыктат.

Аэродром ӱмбалне воздушный бой лиймек пеш кугу кум корабль толеш. Кенета .. да тунамак кава шелковый купол дене темеш. Лу дене парашютист-шамыч самолет гыч тӧрштеныт.

Пайрем пыта. Тиде советский авиацийын куатле вийжым пеш чапле советский авиационный техникым ончымо, шке родинан священный границыжым кеч могай минутлаштат оҥ дене аралаш шогалаш ямде улшо советский летчик-шамычын мучашдыме отвагышт ден мастерствоштым ончымо парад ыле.

* * *

Советский авиаций лӱмеш массовый митинг, гулянье лиймe нерген союзный республикла гыч да Саратов, Иваново, Ростов-на-Дону, Смоленск да Совет Ушемын моло олала гычат увертатат.

(ТАСС).

ПОЛИТШКОЛ-ШАМЫЧ ЗАНИМАТЛАШ ТӰҤАЛЫНЫТ

ВЛКСМ Маробком пленумын решенийжым лончылмешке Шернур районышто ятыр политшкол-шамыч пашам путырак начар ыштеныт. „1 март", „У ял" колхозласе первичный организацийлаште политзанятий йӧршынат лийын огыл. Нине организацийлаште тыгак моло пашат пеш начар шындыме ыле.

ВЛКСМ Маробком IV пленумын решенийжым „1 март" ден „У ял" колхозласе первичный организацийлаште поснак сайын лончылымо. Комсомолец-шамыч шке организацийыштышт улшо чыла ситыдымашым тӱжвак луктыныт, шке руководительыштым критиковатленыт, ончыкыжым пашам ышташлан конкретный решенийым луктыныт.

Шке решенийыштым илышыш пуртышаш верч нине комсомольский организаций-шамыч виян пижыныт. „1 март" колхоз пеленсе организацийыште политучебный организоватлыме. Тушто 5 комсомолец да 3 несоюзный молодежь тунемыт. Пропагандист Жилин йолташ 1 политзанятийым эртарен.

Тугак „У ял" колхозысо комсомольский организацийыштат политшкол пашам ышташ тӱҥалын. Пропагандист Шабдаров йолташ пленумын р е ш е н и й ж ы м лончылмо деч вара 2 политзанятийым эртарен.

Петров.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ИЛЫШ

Комсомолец-шамыч райкомолым критиковатлат

ВЛКСМ Обком IV пленумын решенийжым лончылымаш Морко район мучко комсомолец да несоюзный молодежь коклаште активность кугун нӧлталтмаш дене эрта. Комсомолец-шамыч да тугак несоюзный молодежь первичный комсомольский организаций секретарьын, пропагандистын да райкомолын пропагандистский пашам начарын вуйлатымыштыж критиковатлат да шке решенийыштышт райкомол деч политик тунеммашым конкретне вуйлаташ, молодежь коклаште ВЛКСМ историй, международный положений да моло теме-шамыч денат докладым, лекцийым эртараш докладчик, лектор-шамычым колташ требытлат.

Комсомолец - шамычын райкомолым критиковатлымышт, ситыдымашым тӱжвак лукмышт райкомоллан шке пашажым саемдаш пеш кугу полышым пуа.

Вет июль тылзыште, тыгак августын тӱҥалтышыштыжат район кӧргыштӧ политико-воспитательный паша пеш начар ыштaлтын. 89 политшкол гыч 17 политшкол велэ нормальне занимaтлен. Тидын мартен одиночко-шамыч политучебо дене авалтыде кодыныт, тыгак изи составан комсомольский организаций-шамыч 2-3 километр коклаcе вес политшколыш пеҥгыдемдыме ылыч.

Садлан кызыт чыла политшкол-шамычым у гыч ончен лекме. Район кӧргыштӧ але марте политграмот дене 80 кружок ыле гын, кызыт 100 кружокым организовaтлен улына да ниве кружок-шамычым пропагандист-шамыч дене комплектоватлен улына. Пропагандистлан СССР Верховный Советыш да РСФСР ден МАССР Верховный Советыш сайлыме годым агитаторлан пашам сайын ыштыше активный комсомолец - шамычым шогалтен улына.

Але мартен район кӧргыштӧ колхоз пелен ВКП(б) историйым тунемме кружок уке ыле. А южо первичный организацийлаште („Йошкар кече", „Палантай", „Пайгатнур", „У илем") кружок-шамыч комсомолец-шамычын шинчымашыштым учитыватлыде комплектоватлыме ылыч. Садлан ниве колхоз-шамыч пеленсе комсомольский организацийлаште ВКП(б) историйым тунемме кружокым организоватлыме.

ВЛКСМ Обком IV пленумын решенийжым лончылымо годым посна комсомольский организацийлаште комсомолец-шамыч пашам ыштен кертыдыме пропагандист - шамычым вашталташ райкомол деч йодыныт. Райкомол тидым шуктен. Теве „Вончо" колхозысо комсомолец-шамыч шке решенийыштышт пропагандист Владимировым корангдаш йодын возеныт. Кызыт тиде организацийыш пропагандистлан ВЛКСМ райком пленум член Ильмиков йолташым пеҥгыдемдыме. Тыгак „Коммунизм" колхозысо комсомолец-шамыч пропагандистлан колхозысо эн сай агитатор Иванов йолташым пеҥгыдемдаш йодыныт. Кызыт Иванов йолташым пеҥгыдемдыме.

Решенийым лончылымо годым южо организацийлаште политучебо пашам развалитлымылан комитет секретарь ден первичный организаций секретарь-шамычым корангденыт да угыч активный комсомолецым сайленыт. („Ленинград", „Вуртем", молат).

Решенийым лончылымаште несоюзный молодежат активне участвоватлен. „Ленин сола" колхоз пеленсе комсомольский организацийын погынымаштыже решенийым лончылымо годым комсомолыш пураш 7 несоюзный молодежь, „Патыр" колхоз пелен 4 несоюзный молодежь йодмашым пуэн. Нуным тунамак комсомолыш пуртымо. Тыгак „Искра" да моло комсомольский организацийлаштат ятыр молодежь йодмашым пуэныт.

Молодежь коклаште ВЛКСМ историй, международный положений да моло теме-шамыч денат докладым, лекцийым эртарашлан райкомол пелен актив кокла гыч лекторский группым организоватлыме. Кызыт нунылан „Комсомол граждан сар жапыште" теме дене докладым ышташ умо.

Тидын дене пырля ситыдымаш-шамычат ятыр улыт. Але мартен квалификационный комиссий гоч ик пропагандистымат колтымо огыл. Адак чыла вере ВЛКСМ Обком IV пленумын решенийжым лончылымо огыл. Южо вере лончылымо гынат, формальне гына, нимогай критик ден самокритик деч посна лончылымо. Теве „Легкий" колхоз пеленсе комсомольский организацийыште улыжат кок еҥ гына выступатлен, а Калинин лӱмеш колхоз пеленсе комсомольский организацийыште гын, ик комсомолецат выступатлен огыл.

Умбакыже ВЛКСМ Обком IV пленумын решенийже чыла ситыдымаш шамычым пытараш, комсомольский организаций - шамычым, пропагандист-шамычым сайын вуйлаташ, молодежь коклаште политико воспитательный пашам тӱҥ гычак саемдаш тӱҥалына.

ВЛКСМ Морко райком секретарь обязанностьым шуктышо—

П. Щербаков.

ПАШАМ САЕМДАШ КӰЛЕШ

Морко МТС пеленсе комсомольский комитетыште чылаже 65 комсомолец-шамыч улыт. Нунын коклаште шукышт тракторист. Тений шошо ага паша тӱҥалмеш комсомольский паша начарын огыл ыштaлте. Варажым тракторист-шамыч тракторный бригадылашке каймекышт, комсомолец-шамыч дене паша ыштымым чарнышт. Тиде организацийыште апрель тылзе деч вара ик комсомольский погынымашат лийын огыл. Комсомольский комитетын первой секретарьже Р. Власов йолташ комсомол пашам йӧршын монден. Секретарьын первой заместительже Апайкин комсомольский да трудовой дисциплиным пудыртыл коштеш, ситартышыже эре йӱэш. Садлан тудым паша гычат лукмо. Кумышо Секретарьын заместительже Байков А. йолташ тракторный бригаде гыч пашам кудалтен каен.

Кызыт тракторист-комсомолец-шамыч коклаште нимогай дисциплине уке. Членский взносым 4-5 тылзе мартен тӱлен огытыл. Теве комбайнерка-комсомолка Шишкова А. йолташ членский взносым тӱлаш секретарьым кычалын, тылзе годсек муын кертын огыл. ВЛКСМ райком 1937 ийыште МТС пеленсе комсомол комитетын пашаже нерген бюрошто иканат колыштын огыл. Кажне тракторный бригадылаште 4-6 комсомолец-шамыч улыт, нунын дене посна комсомольский группым, але тӱҥалтыш организацийым ыштыме огыл.

Бригадылаште политик умландарымаш паша пеш начарын ыштaлтеш, тыште ыштыше комсомолец - шамыч дисциплиным пудыртылыт. Теве 8-ше номеран бригадын бригадирже Яндаков С., 1-ше бригадыште— Пуртиков Л. бригадылаште 3-6 кече дене огыт лий, йӱын кият. Тракторист-комсомолец - шамыч: Скворцов Н., Громов С., Королев С. да молат паша гыч шылын каеныт.

ВКП(б) райкомат политик паша дене помдиректорын комсомоллан полшен шогымыжо нерген докладым колыштын огыл.

МТС пеленсе комсомольский комитетын пашажым жапым шуйыде тӧрлатыман. Морко ВЛКСМ райком тидым сайын шукташ обязан.

Алексеев И.

Полышым пуаш кӱлеш

Роҥго район, „Бригадир" колхоз пелен 9 еҥан первичный комсомольский организаций уло. Тиде организацийыште политик тунеммаш да воспитательный пашам пеш начар шындыме. 1937 ий деч вара тыште политучебо ик ганат лийын огыл. ВЛКСМ Роҥго райком пропагандист Ястребовым курсыш тунемаш колтен. Тудын олмеш вес пропагандистым шогалтен огыл, сандене политучебо уке.

Комсомолец-шамыч коклаште але марте ВЛКСМ Обкомын IV пленум решенийжым проработатлыме огыл. Комсомолец-шамыч IV пленум решений нерген нимомат огыт шинче. „Бригадир" колхоз пеленсе первичный комсомольский организацийлаште комсомолец-шамыч ВЛКСМ Роҥго райком деч полышым йодыт.

Копанов Ф. И.

У организаций почылто

„Марий-Родо" колхоз пелен (Роҥго район) 4 еҥ дене первичный комсомольский организаций почылто. Комсорглан тайне голосоване дене Соколов йолташым сайлыме.

Ф.

ЛЕНИНСКО-СТАЛИНСКИЙ КОМСОМОЛЫН ЮБИЛЕЙЖЫМ КУГУ СЕҤЫМАШ ДЕНЕ ВАШЛИЙМАН

1938 ийын 29 октябрьыште Ленинско - Сталинский комсомоллан 20 ий темеш. Большевистский партийын помощникше — комсомол тиде кугу пайремым пӱтынь советский калык дене пырля пайремла. Шкенжын славный юбилейже вашеш мемнан республикысе комсомол Совет Ушемысе комсомол семынак советский властьлан да коммунистический партийлан преданностьшым ончыкта. ВЛКСМ-ын 20 ийжым кугу производственный показатель дене вашлияш Тельман лӱмеш колхозысо комсомолец ден молодежын да Сталин лӱмеш автозаводысо самырык стахановец-шамычын ӱжмыштым мемнан республикысе комсомольский организаций - шамыч кугу куанымаш дене вашлийыч. Республикыште кок шӱдӧ наре производственный молодежный бригадым организоватлыме.

Звенига районысо чыла комсомольский организаций-шамыч ВЛКСМ-ын 20 ийжылан ямдылалтмашке ушненыт. Марбумкомбинатысе арматурщик молодежный бригаде (бригадир комсорг Киреев) производственный планым тылзыште 200 процентым темаш обязательствым налын. Кызыт тиде бригаде планым 250 процентлан тема. Тыгак Кислицин ден Гамалетдинов йолташмытын бригадышт налме обязательствышт эртарен темат.

Колхозный комсомольский организацийыште „ВЛКСМ 20 ий лӱмеш" молодежный бригаде - шамычым организоватлыме. „Красный Октябрь" колхозысо молодежный бригаде районышто уржам эн ончыч тӱред пытарен. Тыште стахановец шамыч Егоров, Ширшова А., Кузьмина А. примерым ончыктат.

Ленинско - Сталинский комсомолын юбилейжылан ямдылалтмаште Юрин ден Марий-Турек комсомольский организаций - шамыч пашам сайын шынденыт. А райком секретарь - шамыч Алмакаев (Сотнур), Иванов (Оршанке), Меркулов (Йошкар-Ола горком) але марте ВЛКСМ-ын 20 ийжылан ямдылалтмашке большевикла пижын, комсомол вийым кӱлеш семын организоватлен огытыл.

Комсомолын 20 ий темме юбилейже лӱмеш 15 районышто ӱдрамаш молодежь погынымашым эртарыме, тушто 2432 еҥ участвоватлен. Комсомольский организаций - шамыч дене 928 еҥым партийный, советский пашаш выдвигатлыме. Йошкар-Ола район „Йошкар Пиштер" колхоз председатель комсомолец Дунаев йолташым Медведевский МТС директорлан выдвигатлыме. Щербаков, Бахтин, Кубарев йолташ-шамыч политучебо отдел вуйлатышылан пашам ыштеныт ыле, кызыт нуным ВЛКСМ райком секретарьлан выдвигатлыме.

ВЛКСМ-ын 20 идалыкшылан ямдылалтмаште сай показательым ончыктышо 33 комсомолецым ВЛКСМ Обком „Почет онаш" пуртен. Комсомольский организаций-шамыч ВЛКСМ-ын 20 ий материалже нерген комсомолец ден несоюзный молодежь коклаште ознакомитлаш активный комсомолец-шамыч кокла гыч 1122 еҥым агитаторлан ойреныт.

Кажне районышто, первичный комсомольский организацийлаште ВЛКСМ-ын 20 ийжылан ямдылалтмашым яра шургымаш, парадность дене огыл, а большевистский паша дене эртарыман. Комсомолын юбилейжым молодежын политический ден культурный воспитатлымаште сайын ыштыме паша дене вашлияш кӱлеш.

Пашам ыштымаште, тунемаште ик комсомолецат, комсомольский организацият капиталистический окружений ден международный обстановко нерген ынже мондо. Фашистский авантюрист ден нунын презренный наемникышт — троцкистко-бухаринский шпион да пуштедыше - шамычын махинацийыштым вож гычак разоблачитлыман.

ВЛКСМ Обкомын ОРКО вуйлатышыже—

А. Корюкин.

Авиаций кече Йошкар-Олаште. Сӱретыште: аэродромыш толшо-шамыч самолет кынел каймым ончат.

АВИАЦИЙ КЕЧЕ ЙОШКАР-ОЛАШТЕ

18 август. Аэродромын кечывел могыржо Йошкар-Оласе пашазе, служышо да ялла гыч толшо колхозник-шамыч дене темын. Аэродромым вождь-шамычын да Советский Союзын геройжо-шамычын портретышт дене сӧрастарыме. Плакат ден флаг-шамыч мардеж дене лойгат. Туштак калык-лан ончыкташ самолетым, планерым, парашютым, авиамоторым ойрымо да нунын нерген инструктор, учлет-шамыч эреак умылтарен шогат.

12 часлан Йошкар-Ола горсовет председатель Фуфыгин йолташ авиаций кече лӱмеш митингым почеш. Митингыште Меркулов йолташ (ВЛКСМ горком), Новиков (Осоавиахим), аэроклубын инструкторжо Анучин да молат кутырышт.

Митинг пытымек аэродром гыч кум самолет чонештен каят. Ик мыняр жап нуно звено дене чонештат. Вара ик самолет высший пилотажым ыштылеш. Тидым калык кугу интерес дене ончыш.

Шукат огеш лий вес самолет 800 метр нарыш кӱза, калык тураш шумек самолет гыч парашютистка Ведерникова тӧрыштыш. Тудо парашют дене аэродром ӱмбач эртен каен, пасуш волыш.

Самырык парашютист-шамыч Васильев, Власов, Федулов парашют дене группо дене тӧрштеныт. Парашютист Васильев калык коклашке волыш. Калык пеш шокшын вашлие.

Парашютный инструктор Спирин йолташын парашют дене тӧрыштымек, самолет дене уна-шамычым кататлымаш тӱҥале. Ончыч республиканский Осоавиахим лагерын отличник боец-шамыч Горохов, Иванов, Клементев да молат чонештышт. Вара стройконторын стахановецше Пермяков, Поздеев, 10 ияш Кочетов Броня (стахановецын эргыже) да вес организаций-шамыч гыч молат чонештылыч.

Аэродром гыч калык кас велеш гына кайаш тӱҥале.

М. С.

МЕ КОКТЫН

Лекна ме таче нур покшеке коктын,
Толна ме таче нур паша гыч коктын,
Ме коктын кеч кунам соревноване ден
Пашам ик тӧр толна ме шуктен.

Виян тыршен пашаш рекордым налме
Пашаште коктын ончылно улна ме.
Рекордым кид гыч она колто нигунам,
Ме кок пачаш темен толна вет нормынам.

Ме йӧраталын ваш ваш коктын,
Келшен ме илена моткочак шокшын.
Мемнан вет рвезе шӱм эре шолеш,
Мемнан вет рвезе шӱм пашаш ӱжеш.

Колхозын шурно чаплын шочылдалын,
Тӱред кая машине шергылталын.
Каетыс тый машиным виктарен.
Кӱляш ӱпет мардеж ден модылден.

Шӱргетше йӧршын маке гай коеш.
Куан тӱсет эреак вошталь шыргыжеш.
А шыргыжмаш тӱсет тема куаным,
Пашам эше вет ыштыкта куатлын.

Лекна ме коктын нур пашашке,
Йога машина мур кавашке.
Сай шочшо шурно йыр погалт толеш,
Тӱшка паша вӱд толкынла шолеш.

Пашаште коктын ваш-ваш йӧраталын,
Шӱмна паша верч чот тыршалын.
Ме коктын кеч кунам соревноване ден
Пашам ик тӧр толна ме шуктен.

ЧАЛАЙ ВАСЛИЙ.

ПАШАМ ЛЕБЕДЕВ СЕМЫН ЫШТЫМАН

Комсомолец Лебедев „Йошкар-Урем" колхозышто (Пектубай район) избачлан шога. Тудо шке пашажым йӧрата да кугу желаний дене ышта.

Тудын 80 лудшыжо уло. Лудшо-шамыч дене мутлана, могай сай книшкам лудаш кӱлмым каласкала да йӱкын лудмашым эртара. Лудмо пӧрт пелен тылзеда пырдыж газетым лукташ.

Тиддеч посна Лебедев пасушто колхозник-шамыч коклаште йӱкын лудмашым эртара, бригадыште листовко лукмашым организоватлен. Колхозник-шамыч листовкым йӧратен лудат.

Вася Рожкин.

Физорг пашажым монден

„Эр кече" колхоз пелен (Роҥго район) комсомолец-шамычын инициативышт почеш физкультур кружокым почмо ыле. Физорглан первичный комсомольский организаций комсомолец И. Гаврилов йолташым шогалтышт.

Гаврилов физкультур пашам саемдаш огеш тырше. Колхозысо молодежь-шамыч ГТО-лан да БГТО-лан нормым сдайнешт, но нуным нигӧат организоватлыше уке.

Физкультур пашам саемдаш пижман.

Л.

ЙОЧА ПАЗАР

У тунемме ийлан школьник-шамычым сайын обеспечитлашлан республикысе торгайыше организаций-шамыч олаште да районлаште йоча пазарым эртарат.

Йошкар Олаште йоча пазар таче 3 час кечывалым комсомольский садеш почылтеш.

Тышке тӱрлӧ сату-шамыч лукталтыт: швейный изделий, упш, белье, обувь, учебник, тетрадь шамыч да молат ужалалтыт. Чылаже 123 тӱжем тенгеаш сату лийшаш.

Ямде огыл

Правительственне срок почеш школым у тунемме ийлан 15 августышто ямдылен шукташ ыле гын, Сугенгер тӱҥалтыш школ (У-Торъял район) аляг ямде огыл. Парт, ӱстел, пукен шукыжым шаланен пытыше улыт. Наглядне пособий пеш шагал. Телэ гоч пу олташ огеш сите.

Чыла тиде факт-шамыч школ вуйлатыше Васильев йолташым огеш беспокоитле.

Роно вуйлатыше Кропотоват тиде ситыдымашым пытараш нимогай мерымат огеш ыште.

С. Джон.

Кокымшо Вичияш Заемын 8-ше тиражше пытыш

18 августышто Свердловскышто Кокымшо Вичияш (4-ше ий выпуск) заемын 8-ше тиражше пытыш. 173.920 тӱжем тенге суммаш 1.060 тӱжем выигрыш модалтын.

КИНО

„ДЕТСТВО ГОРЬКОГО"

Зрительный залыште волгыдо йӧра. Киноаппаратын кандалге лучшо-шамыч чӱкталтыт, да мемнан ончылно, экраныште, шукертак эртыше ий-шамыч—эртыше курымын шымлумшо ийлаже эртат.

Сылне Волган кумда, ший гай чолгыжшо вӱдшӧ. Энгер ӱмбалне ойго сем муро йонгга, сер воктен, лямкашке варкынен кыртмен, бурлак-шамыч шке почешышт кугу, нелын грузитлыме баржым шупшыт. Кече когартышаш гай пелта. Пӱсӧ кӱ комаляш чарэ, сусыргыл пытыше йол-шамыч шӱртнылыт. Бурлакын долаже нелэ,—кӱчызӧ гай, шужен илыме, нимогай волгыдо койдымо...

Изи Алексей Пешков кочаж ешыште—Каширин дене воспитыватлалтеш. Тиде ешыште илыме первой кечыла гычак тудо илышын осал могыржым: жестокостым, опкынланымашым, грубый насилий наказатлалтде кодмым пален налеш.

Суртышто чыланат вашваш каргашат. Каширин кугызан эргыже шамыч, Алешан аважын изашт - шольышт, пого пайлыме нерген ӱчашаш тӱҥалын, вигак ваш-ваш чот сырыше тушманыш савырнат. Уныка-шамыч кочашт деч лӱдыт, тудым ненавидитлат.

Акулина Ивановна кува... Тиде Алеша Пешковлан эн лишыл да эн шерге еҥ. Шуко орланыше, пеш шуко чытыше, келге порылык да калык мудрость дене темше кува,—йочан куанымашдыме илышыжым ырыктыме гай ышта! Тудын простан каласкалыме ойлымашыжым, шӱм тарватыше, сылне йомакшым йоча могай волнений дене да таум ыштен колыштеш!

Алеша Пешковын вес таҥже-шамычат улыт. Теве весела мурызо, мыскараче подмастерье Ваня Цыганок. Теве пошкудо, „Хорошее дело" манын лӱмдылмӧ химик. Тудо коча деч комнатым налын, да кеч кунамат книга дене, ала могай опытшамыч дене заниматла.

Вашке, пеш вашке таҥ-шамычым йомдарымашын могай нелэ, йӧсӧ улмыжым рвезе пален налеш. Кенета Цыганок кола. Пошкудо—химиклан кочан требованыже почеш суртым кудалтен каяш логалеш. Ик мыняр жап гыч Алеша Пешков шкенжын тошто друг-шым арестант-шамыч группышто вашлиеш. Нунын Нижний уремла дене конвой нангая улмаш. Тудо ноен, орланен, йолыштыжо нелэ вынчыр кечен. Алеша арестант дек тӧршта:

— Мо верч тыйым?!

— Иктаж кунам палет...—грустный, спокойный вашмут шокта.

Зритель ончылно великий русский писатель Алексей Максимович Горькийын йоча годсо нелэ илышыже гыч сӱрет-шамыч икте почеш весе эртат. Нужда, кыралтмаш. Каширин-шамыч ешын пычкемыш, шучко йӱлаже. Туге гынат, тиде чыла еш ненавистым огыл, а келге чаманымашым луктеш. Уке, Каширин кугыза да тудын эргыже-шамыч—злодей огытыл, выродок огытыл. Нуным шкеныштым кугыжан Российыште миллион дене ең орланен илыме тиде подлый илыш локтылын, жестокийым ыштен.

Жап эрта, Алеша Пешковын кочаже разоритлалтеш да йорлештеш. Алеша моло рвезе-шамыч дене пырля шӱк ораште пургед коштеш, кочкын лекшаш верч иктаж мом ужалаш йӧршым кычалеш. Теве нунын пӧртыштат, левадышат уке лиеш.

Чӱчӱ Алеша Пешковлан просто да деловито каласыш:

— Ну, Лексей, тый еңышке кай.

Тыге „Детство Горького" киносӱрет пыта (режиссер—М. Донской, сценарий—И. Груздев).

Чапле, волноватлыктыше сӱрет! Тудым йоча-шамычат, кугу еҥ-шамычат ик гай интерес денак ончат.

Акулина Ивановнан куван мондаш лийдыме образшым республикын калык артистаже В. Массалитинова ыштен. Каширин кугызан рольжым пеш кугу мастарлык дене артист М. Трояновский исполнятлен. Алеша Пешковын образше чын да пеш раш. Тиде рольым А. Лярский исполнятлен.

„Детство Горького" кино сӱретым ончымек зритель шке пеленже великий советский писатель дек эше кугурак йӧратымаш чувствым, троцкистско-бухаринский бандит, фашизмын наемник-шамыч дек, Алексей Максимовичым подлый пуштшо шамыч дек эше кугу ненавист чувствым луктеш.

Мих. Львов.

Отв. редактор—
К. А. ЛЕНСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 70, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—663. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.